

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T
Datum: 4. septembar 2013.
Original: FRANCUSKI

PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući sudija
Sekretar: g. John Hocking
Nalog od: 4. septembra 2013.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNO

**ODLUKA O UKIDANJU POVERLJIVOG STATUSA IZVEŠTAJA
PREDSEDAVAJUĆEG SUDIJE UPUĆENOG PREDSEDNIKU
MEĐUNARODNOG SUDA, ODNOSNO SUDIJI KOGA ON EVENTUALNO
IMENUJE, U VEZI SA ZAHTEVOM ZA IZUZEĆE SUDIJE HARHOFFA**

Tužilaštvo:
g. Serge Brammertz

Optuženi:
g. Vojislav Šešelj

ISTORIJAT POSTUPKA

Dana 1. jula 2013, optuženi Vojislav Šešelj je podneo zahtev za izuzeće sudije Harhoffa. U vezi s tim zahtevom, napisao sam poverljivi izveštaj u skladu s pravilom 15 Pravilnika i tom izveštaju sam priložio komentare sudije čije izuzeće je zatraženo.

Budući da se predsednik Međunarodnog suda povukao iz razmatranja zahteva, sudija Agius, potpredsednik, određen je da ga razmotri. Sudija Agius je ocenio da treba da se imenuje komisija u čijem sastavu bi bile sudije Moloto, Hall i Liu; valja primetiti da su sudije Moloto i Hall sudile zajedno sa sudijom Harhoffom u drugim predmetima.

Dana 28. avgusta 2013, komisija je, većinom glasova, donela odluku kojom je prihvatila zahtev optuženog Vojislava Šešelja.

Dana 4. septembra 2013, sudije Antonetti i Lattanzi dostavile su komisiji i potpredsedniku zajedničku odluku, u kojoj su im skrenule pažnju na činjenicu da u njihovoj odluci nisu pomenuti **ni** izveštaj predsedavajućeg sudije **ni** pismeni komentari sudije čije izuzeće se traži. Istoga dana, sudija Harhoff je uputio komisiji zahtev da se razmotri moj izveštaj, kao i njegovi komentari. Osim toga, tužilac Međunarodnog suda, Serge Brammertz, uputio je isto tako zahtev za ponovno razmatranje odluke.

RAZLOZI ZA POVERLJIVI STATUS IZVEŠTAJA

Mada se zalažem za javnost postupka, iz više razloga, koje ću izneti u nastavku, bio sam prisiljen da izveštaj ne zavedem kao javni i naslovio sam ga "**poverljivim**". Ipak, u fusnoti sam naveo sledeće: "**Zadržavam mogućnost da u slučaju potrebe status ovog izveštaja promenim u javni**".

Ja sam 8. jula 2013. predvideo da je moguće da ću, zbog novih okolnosti, status izveštaja promeniti u javni. Te okolnosti ću navesti u nastavku teksta, u poglavlju pod naslovom: "Razlozi za ukidanje poverljivosti".

Smatrao sam da moj izveštaj treba da privremeno ostane poverljiv zbog samog njegovog sadržaja. Konkretno, sporni *e-mail* koji je uputio **sudija Harhoff** uskom krugu prijatelja

Prevod

zaštićen je, po mom mišljenju, **tajnošću pisama**. Stoga sam smatrao da ne mogu povrediti tu tajnost osim u slučaju apsolutne nužde, a to je sada.

Drugi razlog tiče se činjenice da **sudija Harhoff**, kako tvrdi, nije sam poslao taj *e-mail* i još uvek ne može reći **ko** je mogao njegova lična razmišljanja proslediti danskim novinama. S obzirom na objavljivanje tog *e-maila* i njegove katastrofalne posljedice, koje su dovele do ometanja pravde tokom većanja, biće potrebno pokrenuti postupak za nepoštovanje Suda na osnovu pravila 77 Pravilnika o postupku i dokazima i, radi zaštite dokaza, bilo je potrebno da taj deo izveštaja ostane poverljiv.

Ne treba isključiti ni mogućnost da se radi o planu s ciljem destabilizacije koji je skovala treća strana ili entitet koji ima značajne mogućnosti da u tome uspe. Samo ozbiljna istraga može omogućiti da se identifikuje onaj ko je danskim novinama prosledio lična razmišljanja sudije Harhoffa i da se otkriju **stvarni razlozi** za to prosleđivanje.

Takođe sam uzeo u obzir, kao što sam naveo i u svom izveštaju, da su i druge sudije javno govorile o jurisprudenciji Međunarodnog suda, a da zbog toga nisu bile izuzete.

RAZLOZI ZA UKIDANJE POVERLJIVOSTI

Nakon pregleda odluke komisije, može se konstatovati da se u njoj ne pominju ni izveštaj ni komentari sudije čije se izuzeće traži. Tačno je da sam potpredsedniku, kad me nakon slanja mog izveštaja pitao da li i dalje imam isti stav u vezi s njegovom poverljivošću, odgovorio potvrdno. U svojoj odluci kojom imenuje komisiju, potpredsednik je, čini se, pomenuo moj izveštaj, ali je napomenuo da sam ja, kao i tužilaštvo u svojim podnescima (za koje nisam znao prilikom pisanja svog izveštaja), bio za to **da se zahtev odbije**.

Hipotetički gledano, sasvim je moguće da su sudije u komisiji, konstatovavši da se u odluci kojom su imenovani samo eliptično upućuje na moj izveštaj koji je nosio oznaku "poverljivo", izuzeli moj izveštaj i komentare sudije čije se izuzeće traži iz svog rezonovanja i obrazloženja.

U ovom stadijumu to bi bilo logično objašnjenje za to što moj izveštaj i komentari sudije nisu uzeti u obzir. Tužilaštvo je s pravom istaklo da bi neuzimanje u obzir tog izveštaja

Prevod

predstavljalo grešku. Osim toga, i sam **sudija Harhoff**, koji ima pravo na "pravičan postupak" mora znati da su oni koji odlučuju o njegovoj sudbini uzeli u obzir njegovu argumentaciju. Činjenica da je zbog tog propusta doneta odluka protiv njega govori u prilog **ponovnom razmatranju** predmeta; na to se, uostalom, svodi i zahtev tužilaštva.

Drugi razlog za ukidanje poverljivosti koji mogu navesti tiče se šestog paragrafa na strani 2 mog izveštaja, gde sam naveo da presuda treba da bude doneta 30. oktobra 2013., a da je optuženi u pritvoru više od deset godina i da ovome treba da se da **apsolutna prednost** u odnosu na druge faktore, kako ne bi došlo do značajne destabilizacije funkcionisanja suda.

Posledice odluke komisije su enormne i Pravilnik o postupku i dokazima ne predviđa ovakav slučaj da se u toku većanja podnese zahtev za izuzeće sudije. To je tim više razumljivo što, budući da je većanje tajno, ne može da bude komunikacije sa spoljnim svetom, zbog čega je rizik od izuzeća gotovo nepostojeći.

Pravilnik o postupku i dokazima predviđa da u slučaju da komisija donese odluku o izuzeću, predsednik imenuje drugog sudiju. Međutim, sudeći po nedavnoj odluci potpredsednika, čini se da je napravljena kombinacija (engl. "mixture") pravila 15, koje se odnosi na **izuzeće**, i pravila 15*bis*, koje se odnosi na **odsustvo sudije**. Moje mišljenje je da u ovom slučaju ne mogu biti u igri odredbe pravila 15*bis*, koje se odnose na jednu sasvim drugačiju situaciju, konkretno, situaciju koja je povezana s pristankom optuženog. Eventualno veće u novom sastavu i s novim sudijom zauzeće stav o zahtevu u vezi s tim, ali to ne može naložiti predsednik.

Takođe, u praktično završnoj fazi postupka, postavlja se pitanje ne bi li ponavljanje postupka nanelo **izuzetno veliku štetu** optuženom Vojislavu Šešelju, koji je na dan pisanja mog izveštaja bio u pritvoru 3.787 dana, a u slučaju novog postupka s većem u novom sastavu, ostao bi u pritvoru još više godina.

Optuženi svakako ima pravo da upotrebi sva sredstva koja mu omogućavaju da sebi obezbedi odbranu, ali važno je i da se to na kraju ne okrene protiv njega. U ovom slučaju, njegov zahtev je očigledno kontraproduktivan.

Prevod

U prilogu je moj prvobitni izveštaj s kojeg je uklonjena oznaka poverljivosti.

ZAKLJUČAK

Prema tome, **NALAŽEM** da se ukine poverljivost mog izveštaja.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavan tekst na francuskom.

/ potpis na originalu/
sudija Claude Antonetti,
predsedavajući sudija

Dana 4. septembra 2013. godine
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]

Dodatak

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

INTERNAL MEMORANDUM - MEMORANDUM INTERIEUR

Datum: 8. jul 2013.

Ref.:

Prima: sudija Meron, predsednik ili sudija koga on eventualno odredi

Dostaviti: sudija Harhoff
sudija Lattanzi

Šalje : sudija Antonetti

Predmet : Zahtev optuženog Vojislava Šešelja za izuzeće sudije Harhofa/Izveštaj

Na osnovu pravila 15 (B) Pravilnika o postupku i dokazima, ovim Vas obaveštavam o situaciji do koje je došlo nakon zahteva **optuženog Vojislava Šešelja** za izuzeće **sudije Frederika Harhoffa**.

Pre svega, ovaj izveštaj Vam upućujem **na poverljivoj osnovi**, zato što smatram da izveštaj ne treba da bude objavljen **bez moje saglasnosti**. S obzirom na **osetljivost** ovog pitanja, ovaj memorandum treba da bude **poverljiv**.¹

Kao predsedavajući sudija Veća, upućujem Vam ovaj izveštaj, kao što sam učinio i prilikom prethodnog zahteva za izuzeće **sudije Harhoffa**. U jednom ranijem slučaju koji se odnosio na jednog drugog sudiju učinio sam isto i, na moje veliko iznenađenje, tadašnji predsednik je ocenio da izveštaj treba da mu uputi predsedavajući sudija Veća III. Ja se nikako ne slažem s takvim tumačenjem pravila 15 Pravilnika, tim više što i duh i slovo tog pravila govore u prilog tome da se predsedniku Međunarodnog suda obraća predsedavajući sudija veća koje rešava u predmetu.

Svako drugo rešenje bi, po mom mišljenju, bilo ravno ometanju postupka, i to iz nejasnih razloga. Kako biste bili potpuno informisani, u prilogu dostavljam izveštaj koji sam poslao tadašnjem predsedniku (up. Dodatak 1), kao i odluku donetu nakon mog izveštaja (up. Dodatak 2).

Što se toga tiče, Vi ste bili član Kolegijuma koji je 11. januara 2005. doneo odluku po zahtevu Vojislava Šešelja u vezi s predsednikom Međunarodnog suda. U sastavu Kolegijuma bile su sudije Pocar, Robinson, Liu i Shahabudeen. U petom paragrafu te odluke rekli ste sledeće: "Kao što je u pravilu 15 jasno rečeno, zahtev za izuzeće podnosi se predsedavajućem sudiji veća koje rešava u datom predmetu [...]", što znači da zahtev treba da se uputi predsedavajućem sudiji veća koje rešava u predmetu.

Na osnovu istog pravila **Pravilnika**, ja sam razgovarao sa sudijom na koga se odnosi zahtev za izuzeće i u prilogu Vam šaljem **njegove pismene komentare**.

Što se mene tiče, pre svega želim da ukažem na to da je pismo sudije Harhoffa upućeno njegovim prijateljima u Danskoj **pismo zaštićeno tajnošću pisama**, u skladu s međunarodnim instrumentima (član 17.1 Međunarodnog pakta o građanskim i ljudskim pravima; član 12 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima).

Pošto sadržaj pisma treba da bude **tajan**, neću ga detaljno analizirati. To pismo se uostalom citira u podnescima optuženog Vojislava Šešelja, i dovoljno je pogledati te podneske da se u njega stekne potpuni uvid.

¹ Zadržavam mogućnost da u slučaju **potrebe** status ovog izveštaja promenim u javni.

Izgleda da su danske novine do tog pisma došle **na nezakonit način** i da su ga objavile **bez saglasnosti sudije**. Prema tome, **sudija Harhoff** uopšte nije imao nameru da objavi svoja lična razmišljanja u vezi s nedavnim odlukama.

Nije na meni da ocenjujem lična razmišljanja koja zalaze u **intimnu sferu** i koja su, u svakom slučaju, samo razmišljanja.

Jedino pitanje s kojim se suočavam je da li je **sudija Harhoff** u bilo kom trenutku **većanja koje je u toku** pokazao da je **pristrasan**. Na to pitanje mogu da kažem, a da pri tom ne povredim tajnost većanja, da je **sudija Harhoff uvek pokazivao visoki profesionalizam i da od početka suđenja nisam primetio da je iole pristrasan na štetu optuženog**.

Kao što znate, presuda treba da bude doneta **30. oktobra 2013**, a optuženi je u pritvoru više od **deset godina**. U ovim okolnostima, smatram **da ovom legitimnom cilju, kako za našu instituciju tako i za optuženog, kao i za žrtve, treba dati prednost u odnosu na sva druga pitanja**. Svaka promena onoga što je predviđeno i što je zvanično najavljeno **Savetu bezbednosti** bi, po mom mišljenju, predstavljala **značajnu destabilizaciju** našeg sudijskog rada.

Optuženi koji ima svoja prava, svakako može u okviru pravila izneti prigovor na sudiju, što je i učinio. Ipak, njegova argumentacija mi se uopšte ne čini uverljivom jer on ne pruža dokaze, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, o tome da bi razuman i valjano informisan posmatrač mogao da ima legitimnu bojazan od pristrasnosti.

U tom pogledu želim da podsetim da je **sudija Harhoff položio zakletvu** i da po tom osnovu uživa **prezumpciju nepristrasnosti**. Bojazan koju oseća **optuženi Vojislav Šešelj** nije jasno pokazana, a u rezonovanju sadržanom u podnescima nije postignut traženi visoki standard dokazivanja. Pored toga, kao što se pokazalo u postupku za izuzeće **sudije Orijea**, strana koja podnosi zahtev mora da promptno reaguje zato što sud ima obavezu da obezbedi da se optuženom sudi ekspeditivno; u ovom slučaju, presuda treba da bude doneta za nekoliko nedelja.

Ja sam, dakle, za to da se zahtev odbije, i dodajem da sudija Harhoff radi na našem sudu godinama i da uživa potpuno poverenje organa ovog suda koji su mu u više navrata poverili zadatak da «pronosi dobar glas» Suda u kontaktima sa sudijama iz nacionalnih pravosuđa. On nije jedini koji «pronosi dobar glas», kako to pokazuje knjiga *Nasleđe MKSJ u bivšoj Jugoslaviji*. Proučavajući tu knjigu konstatovao sam da je jedan od sudija Žalbenog veća javno govorio o pravnom pitanju genocida: «Kvalifikacija koju je tim činjenicama pripisao Tribunal, kvalifikacija genocida u predmetu *Krstić*, dolazi od autoritativnog tijela. Međunarodni sud pravde mogao je ići s nekom drugom kvalifikacijom, ali je odlučio, kao drugo autoritativno tijelo, da prihvati kvalifikaciju Tribunala.» Isto tako, jedan sudija Suda Bosne i Hercegovine je u prisustvu potpredsednika Međunarodnog suda govorio o istim pravnim temama kao i sudija Harhoff (up. str. 23 knjige). Upoređujući ono što su oni rekli s rečima sudije Harhoffa iz njegove privatne korespondencije, pitam se gde povući crtu. Najbolji odgovor bio bi da se sudijama potpuno zabrani da iznose svoje mišljenje van Međunarodnog suda.

Sudija **Frederik Harhoff** bio je **žrtva** objavljivanja korespondencije do koje su danske novine došle na nezakonit način. Još uvek **niko** ne zna **ko** je prosledio taj dokument. Može se pretpostaviti da se radi o nekom od primalaca korespondencije ili o nekoj drugoj ličnosti ili entitetu koji je provalio u kompjuter ili u komunikacionu mrežu sudije Harhoffa kako bi tim novinama dostavio navedeni dokument. Rezultat je bio jasan: postojala je očigledna volja da se, prvo, destabilizuje naš Sud i da se naruši ugled sudije Merona, drugo, da se dovede u pitanje čast sudije Harhoffa u

pogledu njegove nepristrasnosti, kao i da se eventualno nanese šteta i samom optuženom **Vojislavu Šešelju** u slučaju da *in fine* dođe do zamene sudije (iako je u ovom slučaju on taj koji je podneo zahtev, možda s nekim drugim ciljem).

Nastojao sam da moj izveštaj bude što **potpuniji**, iako me ograničava tajnost većanja koje je u toku. Izveštaj koji šaljem nadležnom sudiji/sudijama treba da mu/im omogući donošenje potpuno nezavisne i nepristrasne **odluke**. I dalje imam poverenja u rad naše institucije i nadam se da naš kolega neće po drugi put postati žrtva. Isto tako, treba imati u vidu da je podnosilac zahteva **u pritvoru već 3.787 dana** i da je izricanje presude planirano za **30. oktobar 2013. u 9:00 časova**.